

Gang var en Mulighed for at faa en Forstaaelse med Preussen, hvorved man udelukkede Forbundet fra Sagen og hindrede den nationale Bevægelse i Tyskland fra at komme frem. Det blev affærdiget som den mest letfærdige Snak, det reneste Vaas, som nogen Sinde var sagt. Saa 3—4 Aar efter viser det sig, at den Mand havde haft fuldstændig Ret. Og da jeg kom ind paa Rigsdagen, saa var de, som havde været med til at sige, at det var Vaas, blandt de første til at beklage, at vi ikke havde gjort dette, da havde vi muligvis beholdt Hertugdømmerne paa Grundlag af Hertugdømmernes Deling. Derfor siger jeg, at jeg har en Mistillid til disse juridiske Fortolkninger. Men da jeg siden kom ind paa Rigsdagen og havde været der en Del Aar, hørte jeg aldrig andet end juridiske Fortolkninger — den Gang var det Grundloven, der blev fortolket. Ærede Medlemmer ville se, at selv de, der fortolkede den den Gang, fortolkede den noget anderledes end nu. Det giver jeg nu ikke noget for, nej, lad os holde os til Virkeligheden.

Hvorledes vil det i Virkeligheden gaa, naar der udbræder en Krig mellem 2 Magter, og vi ligge mellem disse Magter. Det ærede Medlem og hans Venner sige, at det er en ganske simpel Ting. Der vil muligvis komme en fjendtlig Hær og besætte en Del af Landet, maaske København, Sjælland eller Jylland. Men saa nedlægge vi en Protest, og vi konstatere, som det hedder, Neutraliteten, trække os saa tilbage, pakke sammen og sidde stille, og naar saa Krigen er forbi, slippe vi i alt Fald bedre, end hvis vi havde ladet høre fra os, thi hvis vi havde gjort det, vilde vi have været i Krig, og Resultatet af Krigen vilde naturligvis blive, hvis de andre var stærkest, at vi vilde blive annekterede og ødelagte. Havde vi forholdt os rolige og passive og taalt den Ulykke, det var, saa vilde det være forbi dermed, saa trak Hæren væk igen, og maaske vi kunde faa en lille Erstatning. I alt Fald var det ikke saa slemt.

Hvis det virkelig var saaledes, var det udmærket, men det er ikke saaledes i Virkeligheden. Hvad vilde der ske, dersom en Magt besatte en Del af Landet, og vi lægge os hen og sidde og protestere? Saa vilde den anden Krigsmagt naturligvis besætte Landet for at faa det ud af Hænderne paa den Magt, som har besat det, thi den sidste har kun gjort det, fordi det har Betydning under Krigsførelsen, fordi det har strategisk Betydning for

denne. Men har det strategisk Betydning for den ene, har det selvfølgelig ogsaa strategisk Betydning for den anden, og det bliver denne anden Magt en Nødvendighed at tage det. Det vil sige, den anden Magt bliver nødt til at overtage Forsvaret af vort Land, det, vi burde overtage. Den vil forlange, at vi gøre det, og hvis vi ikke gøre det, ville de gøre det selv. Men naar saa den anden Magt har forsvaret Landet, saa beholder den det virkelig, det kan det ærede Medlem være aldeles overbevist om. Hvis der kommer en Magt ind i vort Land, der vil forsvare Danmark, hvis vi ikke selv forsvare det, saa bliver han vor Ven til evige Tider, det vil sige, han gaar aldrig sin Vej. Der er slet ingen Tvivl om det. Det er en Ting, som giver sig selv, en Ting, som følger af den sunde Logik. Og det er da ganske ligegyldigt, hvilke Regler der findes i Folkeretten eller i Haageraftaler. For det vil ikke gaa saadan, som de Herrer ere endes om, men det vil gaa saadan, som Sagens Natur tilsiger det, at naar en Magt besætter et Land, saa vil den Magt, der er i Krig med den, tage det fra den, og den Magt, der er den stærkeste, vil da beholde Landet, thi det, man har været oppe at slaas om og har udgydt Borgernes Blod for, det giver man ikke fra sig igen, hvis man da har Lyst til at beholde det. Og det ærede Medlem maa ikke tro, at vi ere saa ignorerede, at der ikke er nogen, der har Lyst til os. (*P. Munch*: Det er det væsentlige af, hvad jeg plejer at sige!). Ja, saa ere vi jo enige, og saa er det altsaa nødvendigt, at det ærede Medlem stemmer med for dette Forslag, for at vi kunne faa et virkelig effektivt Forsvar (*P. Munch*: Tværtimod!) (*Zahle*: Effektivt! Kalder De det for effektivt?). Et virkeligt, effektivt Forsvar, der er Resultatet af selv at tage Forsvaret op, og navnlig saaledes, at vi, hvis der sker Indblanding fra anden Side, paa virksom Maade selv ere med, saaledes at man bliver nødt til fra begge Magters Side at indrømme, at vi ikke ere strøgne af Nationernes Tal, men ere i Stand til at holde paa vor Selvstændighed og i Stand til virkelig at forsvare den. Thi naar saa Freden kommer, kan man ikke sige andet end, at saa er man nødt til at indrømme, at vi have vore Krav, og de skulle tilfredsstilles. Det er der slet ingen Tvivl om.

Jeg siger derfor, at en Udenrigspolitik, som skal være forstandig, slet ikke kan gaa ud paa intet at gøre. Den kan ikke gaa ud paa blot at forklare, at vi